

Υπόθεση T-128/98

Aéroports de Paris

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Ανταγωνισμός — Αεροπορικές μεταφορές — Διαχείριση των αεροδρομίων — Εφαρμοστέος κανονισμός — Κανονισμός 17 και κανονισμός (ΕΟΚ) 3975/87 — Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως — Άνισα τέλη»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τρίτο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 2000 . . . II-3933

Περίληψη της αποφάσεως

- 1. Ανταγωνισμός — Μεταφορές — Κανόνες του ανταγωνισμού — Αερομεταφορές — Κανονισμός 3975/87 — Πεδίο εφαρμογής — Δραστηριότητες που αφορούν άμεσα τη δραστηριότητα των αεροπορικών μεταφορών — Υπαγωγή — Δραστηριότητα διαχειριστή αερολιμένος — Αποκλεισμός
(Κανονισμοί του Συμβουλίου 17, 141 και 3795/87)*
- 2. Ανταγωνισμός — Κοινοτικοί κανόνες — Επιχείρηση — Έννοια — Δημόσιος οργανισμός που διαχειρίζεται τις αερολιμενικές εγκαταστάσεις που υπάγονται στον δημόσιο τομέα
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 85 και 86 (νυν άρθρα 81 ΕΚ και 82 ΕΚ)]*

3. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Έννοια — Δεσπόζουσα θέση που εννοείται από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 86 (νυν άρθρο 82 ΕΚ)]
4. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Συμπεριφορά εντός της αγοράς στην οποία υπάρχει δεσπόζουσα θέση, η οποία παράγει αποτελέσματα σε συναφή αγορά — Εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης (νυν άρθρου 82 ΕΚ) — Προϋποθέσεις
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 86 (νυν άρθρο 82 ΕΚ)]
5. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Κατάχρηση — Έννοια — Έλλειψη πταίσματος
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 86 (νυν άρθρο 82 ΕΚ)]
6. Ανταγωνισμός — Επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος — Υπαγωγή στους κανόνες της Συνθήκης — Εξαιρέση — Συσταλτική ερμηνεία — Σωρευτικές προϋποθέσεις
[Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 90 § 2 (νυν άρθρο 86 § 2 ΕΚ)]

1. Ο έχων ειδικό χαρακτήρα κανονισμός 3975/87, σχετικά με τον καθορισμό των λεπτομερειών εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού που ισχύουν για τις επιχειρήσεις στον τομέα των αεροπορικών μεταφορών, έχει αποκλειστική εφαρμογή στις δραστηριότητες που αφορούν άμεσα την παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών. Οι δραστηριότητες που δεν αφορούν άμεσα παροχή τέτοιων υπηρεσιών υπάγονται στον έχοντα γενικό χαρακτήρα κανονισμό 17.

παροχή υπηρεσιών αεροπορικών μεταφορών.

(βλ. σκέψεις 43, 46)

Συναφώς, οι δραστηριότητες του φορέα διαχείρισης αερολιμένων που δεν συνίστανται στην παροχή υπηρεσιών εδάφους αλλά η παρουσία τους στην αγορά προηγήθηκε αυτής της δραστηριότητας, δηλαδή της διαθέσεως στους φορείς παροχής υπηρεσιών εδάφους των αερολιμενικών υποδομών και των υπηρεσιών διαχείρισεως του αερολιμένα, δεν εμφανίζουν άμεση σχέση με τις αεροπορικές μεταφορές, εφόσον δεν αποτελούν ούτε υπηρεσίες μεταφορών ούτε δραστηριότητες που σχετίζονται άμεσα με την

2. Στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού, η έννοια της επιχειρήσεως καλύπτει κάθε φορέα ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο της χρηματοδότησής του, και κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

Επιπλέον, οι διατάξεις της Συνθήκης στον τομέα του ανταγωνισμού είναι εφαρμοστέες στις δραστηριότητες του οργανισμού των οποίων μόνον ένα μέρος

μπορεί να θεωρηθεί ως δραστηριότητα δημοσίας αρχής. Επομένως, το γεγονός ότι δημόσιος οργανισμός υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτικής Αεροπορίας και διασφαλίζει τη διαχείριση εγκαταστάσεων που αποτελούν δημόσια περιουσία δεν αποκλείει καθαυτό τη δυνατότητα ο οργανισμός να θεωρηθεί, εν προκειμένω, επιχείρηση υπό την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης (νυν άρθρου 82 ΕΚ).

Η διάθεση αερολιμενικών εγκαταστάσεων στις αεροπορικές εταιρίες και τους διαφόρους φορείς παροχής υπηρεσιών από δημόσιο οργανισμό, έναντι καταβολής τέλους το ύψος του οποίου καθορίζεται ελεύθερα από αυτόν, καθώς και η διαχείριση τους είναι δραστηριότητες οικονομικής φύσεως, από τις οποίες ορισμένες εκτελούνται επί της δημόσιας ιδιοκτησίας, αλλά δεν αποτελούν, για τον λόγο αυτό, άσκηση δημόσιας εξουσίας.

(βλ. σκέψεις 107-109, 121-122, 125)

3. Η δεσπόζουσα θέση που αφορά το άρθρο 86 της Συνθήκης (νυν άρθρο 82 ΕΚ) αφορά τη θέση οικονομικής ισχύος που κατέχει μια επιχείρηση, πράγμα που της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά και της προσφέρει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα ανεξάρτητης έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και τελικά των καταναλωτών, συμπεριφοράς. Η εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι η απουσία ή ο περιορισμός του ανταγω-

νισμού στη σχετική αγορά ευνοείται από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

(βλ. σκέψεις 147-148)

4. Η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως σε μια αγορά μπορεί να καταδικαστεί λόγω των αποτελεσμάτων που παράγει σε μια άλλη αγορά. Μόνο στη διαφορετική περίπτωση όπου η κατάχρηση πραγματοποιείται σε αγορά άλλη από την αγορά στην οποία υπάρχει δεσπόζουσα θέση το άρθρο 86 της Συνθήκης (νυν άρθρο 82 ΕΚ) είναι ανεφάρμοστο, εκτός αν συντρέχουν ειδικές περιστάσεις, σύμφωνα με την απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 1996, C-334/94 P, Tetra Pak κατά Επιτροπής.

Έτσι, όταν η επιχείρηση-αποδέκτης της υπηρεσίας βρίσκεται σε αγορά διαφορετική από εκείνη στην οποία είναι παρών ο παρέχων την υπηρεσία, οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης πληρούνται, εφόσον ο αποδέκτης βρίσκεται σε θέση οικονομικής εξαρτήσεως από τον φορέα παροχής της υπηρεσίας, λόγω της δεσπόζουσας θέσεως που καταλαμβάνει ο τελευταίος, χωρίς να είναι απαραίτητη η παρουσία αμφοτέρων στην ίδια αγορά. Αρκεί ότι η παροχή υπηρεσιών που προτείνεται από τον προσφέροντα είναι απαραίτητη για την άσκηση της ίδιας της δραστηριότητας του αποδέκτη.

(βλ. σκέψεις 164-165)

5. Η έννοια της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως είναι αντικειμενική έννοια, η οποία αφορά τη συμπεριφορά επιχείρησης που κατέχει δεσπόζουσα θέση, η οποία είναι ικανή να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς. Ομοίως, η ενίσχυση της θέσεως που κατέχει η επιχείρηση [μπορεί] να είναι καταχρηστική και να απαγορεύεται από το άρθρο 86 της Συνθήκης (νυν άρθρο 82 ΕΚ), όποια και αν είναι τα μέσα ή οι διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν προς τον σκοπό αυτό, ακόμη και ανεξάρτητα από κάθε πταίσμα.
6. Η παρέκκλιση που προβλέπει το άρθρο 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης (νυν άρθρο 86, παράγραφος 2, ΕΚ) για την εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού ερμηνεύεται συσταλτικά και μπορεί να χωρήσει μόνον υπό τη διπλή προϋπόθεση, αφενός, ότι η δημόσια εξουσία είχε αναφέρει στην οικεία επιχείρηση τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος και, αφετέρου, ότι η εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης εμποδίζει την εκπλήρωση της ιδιαίτερης αποστολής που έχει ανατεθεί στην επιχείρηση αυτή και δεν πλήττεται το συμφέρον της Κοινότητας.

(βλ. σκέψη 170)

(βλ. σκέψη 227)